

УДК 351.713

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ МИТНИМИ РИЗИКАМИ У ДІЯЛЬНОСТІ
МИТНИХ ПІДРОЗДІЛІВ**

Н.Ю. Подольчак, д.е.н., проф.

О.І. Білик, к.е.н., доц.

О.Л. Перхач, к.е.н., доц.

Національний університет «Львівська політехніка», Львів, Україна

Подольчак Н.Ю., Білик О.І., Перхач О.Л. Публічне управління митними ризиками у діяльності митних підрозділів.

Велика кількість машинобудівних підприємств, здійснюючи зовнішньоекономічну діяльність, потрапляють під вплив митних ризиків. Ймовірність виникнення зазначених ризиків зростає внаслідок відсутності конкретних заходів щодо їх мінімізації. Тому, в статті запропоновано і обґрунтовано перелік конкретних заходів уникнення або зменшення вірогідності реалізації митних ризиків і налагодити співпрацю суб'єктів господарювання з митними органами. Використовуючи методи публічного управління, було запропоновано і досліджено такі напрями мінімізації митних ризиків, як нові технічні та інноваційні засоби моніторингу проходження митного кордону, налагодження інформаційної співпраці між органами митного контролю та з суб'єктами ЗЕД, розроблення стабільного, «прозорого» законодавства.

Ключові слова: публічне управління, митні ризики, превентивні методи, методи мінімізації ризиків, митні підрозділи.

Подольчак Н.Ю., Билык Е.И., Перхач О.Л. Публичное управление таможенными рисками в деятельности таможенных подразделений.

Большое количество машиностроительных предприятий, осуществляя внешнеэкономическую деятельность, попадают под влияние таможенных рисков. Вероятность возникновения указанных рисков растет из-за отсутствия конкретных мер по их минимизации. Поэтому, в статье предлагается и обоснованно перечень конкретных мероприятий предотвращения или уменьшения вероятности реализации таможенных рисков и наладить сотрудничество субъектов хозяйствования с таможенными органами. Используя методы публичного управления, было предложено и исследовано такие направления минимизации таможенных рисков, как новые технические и инновационные средства мониторинга прохождения таможенной границы, налаживание информационного сотрудничества между органами таможенного контроля и с субъектами ВЭД, разработка стабильного, «прозрачного» законодательства.

Ключевые слова: публичное управление, таможенные риски, превентивные методы, методы минимизации рисков, таможенные подразделения

Podolchak N.Yu., Bilyk O.I., Perkhach O.L. Public administration of customs risks in the customs divisions activity.

A large number of machine-building companies, carrying out foreign economic activity fall under the influence of customs risks. Probability of these risks is growing due to lack of concrete measures to minimize them. Therefore, the article proposed and justified list of specific measures to avoid or reduce the likelihood of the realization of customs risk and establish cooperation between business and customs management. By using the methods of public administration was proposed and investigated such areas to minimize the risk of customs as new technical and innovative means of monitoring of passing the customs, establishing informational cooperation between the customs and the trade community, developing of sustainable and "transparent" legislation.

Keywords: public administration, customs risks, preventive methods, methods of minimizing risks, customs departments

Одним із способів уникнення та зниження ймовірності виникнення митних ризиків є залучення представників машинобудівних підприємств до активного діалогу щодо розроблення нормативно-правової бази митної діяльності та конкретних форм митного контролю та митних процедур, безпосередньої діяльності пропускних пунктів, зокрема покращення інфраструктури пропускних пунктів. Аналізування діяльності низки вітчизняних підприємств шляхом інтерв'ю із керівниками вказує про відсутність таких контактів та ведення систематичного діалогу-співпраці із митних підрозділів (МП). З іншого боку, МП практично не створюють майданчиків та інструментів для отримання раціональних пропозицій від підприємств щодо удосконалення діяльності та взаємодії.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Дослідженню специфіки управління ризиків зовнішньоекономічної діяльності присвят свої праці П. Пашко (Pashko P., 2009) [1], П. Пісний (Pisnoj P., 2008) [2], І. Бережнюк (Berezhniuk I., 2009) [3], Л. Пісьмаченко (Pis'machenko L., 2008) [4], С. Терещенко (Tereschenko S., 2010) [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

На сьогодні залишаються старі методи роботи, які полягають в виявленні порушень з боку підприємницьких структур та нарахуванні додаткових надходжень до бюджету. Зокрема джерелами додаткових надходжень по Львівській митниці залишаються:

1. Контрольні заходи щодо перевірки документів на товари, які ввозяться на умовах угод про вільну торгівлю з країн СНД та ЄАВТ

2. Контрольні заходи щодо перевірки країни походження товарів, заявлених у режим найбільшого сприяння, в тому числі товарів, на які поширюється антидемпінгове законодавство.

3. Контрольні заходи щодо перевірки походження товарів, на які встановлено диференційовані ставки ввізного мита залежно від країни походження.

4. Контрольні заходи в напрямі постаудиту за запитами митниці до уповноважених органів іноземних держав.

Тобто фактично відсутня взаємодія, а намагання знайти МП зумисні або несумисні дії для наповнення державного бюджету часто провокують виникнення наступних митних ризиків та гальмують розвитку підприємництва. Тому окремої уваги потребують питання публічного управління ризиками та напрямків їх мінімізації.

Мета статті: сформувати та обґрунтувати основні методи уникнення, профілактики та мінімізації митних ризиків у контексті співпраці суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та митних підрозділів.

Виклад основного матеріалу дослідження

В сучасних умовах обмеженості фінансово-економічних можливостей важливим є пошук напрямків мінімізації витрат кожної бізнес-структури. З іншого боку, наповнення бюджетів великою мірою відбувається за рахунок знаходження порушників правового поля, зокрема і митного законодавства. Збільшення ймовірності настання митного ризику в першу чергу відбувається внаслідок інформаційного обмеження та відсутності взаємодії суб'єктів ЗЕД із митними підрозділами. Навіть традиційна взаємодія підприємницьких структур із МП знижувалась протягом 2014 р. Так, зокрема, за березень 2014 р. до експертних підрозділів СЛЕД скеровано 18 запитів. За аналогічний період 2013 р. цей показник становив 59 запитів [6].

Сума збільшення митних платежів за результатами лабораторних досліджень товарів за березень 2014 р. зменшилась на 442,8 тис. грн. та становить 164,9 тис. грн., за аналогічний період 2013 р. – 607,7 тис. грн. (з урахуванням досліджень, проведених у попередні періоди) [6].

Ефективна взаємодія МП налагоджена із іншими органами державної влади, службами та підрозділами в межах діяльності ДФС, а також із іноземними партнерами, що дає змогу отримати позитивні результати у зниження митних ризиків за допомогою запобігання протиправним діям суб'єктів ЗЕД. Зокрема, потребує оптимізації проведення процедур митного контролю, та пришвидшення митного оформлення у пунктах пропуску на основі відомого досвіду в інших країнах через інтегрування складових електронних баз даних підрозділів ДФС, а саме податкових підрозділів та митних, в стосовно ведення обліку громадян, що переміщуються через державний кордон, та транспортних засобів.

Також митні органи взаємодіють з ветеринарною, екологічною, фітосанітарною та іншими службами, які забезпечують повний митний контроль відповідно за окремими функціональними аспектами та специфікою діяльності таких служб.

Для зниження митних ризиків у діяльності підприємств МП впроваджують низку інноваційних методів упередження та зниження ризиків. Як показує вивчення практичної діяльності пунктів митного пропуску, щоб знизити кількість митних ризиків, слід перерозподілити інспекторський склад на відповідних смугах руху у разі збільшення транспортного та пасажиропотоку для забезпечення ритмічності пропускових операцій.

Також проводяться спільні з представниками митної та прикордонних служб України та Республіки Польща координаційні наради та інші заходи з метою забезпечення ритмічності пропуску на українсько-польському кордоні.

Високу ефективність показали реалізовані наступні спільні проекти [6, 7]:

1) «зелений коридор», який спочатку експеримент, а потім і на постійній основі реалізовано у пункті пропуску «Краковець» відмежуванням на українській частині території пункту пропуску за допомогою турнікетів смуг руху «зеленого коридору» від «червоного коридору» в напрямі на виїзд з України в зоні прикордонного контролю після лінії паспортного контролю до лінії держкордону і далі по території пункту пропуску «Корчова»;

2) надання польською стороною даних за результатами зважування транспортних засобів;

3) запровадження Концепції системи попередження про виникнення надзвичайної ситуації, що спричиняє обмеження пропускну здатності дорожніх пунктів пропуску на польсько-українському кордоні;

4) експеримент з передавання даних про транспортні засоби у пункті пропуску «Рава-Руська – Хребенне» з використанням системи контролю руху TCS (Transit Control System), зокрема, польська сторона передає дані щодо реєстраційного номера транспортного засобу, часу оформлення на польській стороні, наявності/відсутності вантажу, загальної ваги транспортного засобу;

5) «FAST WAY» – процедура проведення контролю порожніх вантажних транспортних засобів з використанням у міжнародному пункті пропуску для автомобільного сполучення «Краковець – Корчова» в напрямку виїзду з України/в'їзду до Республіки Польща та обміну інформацією про такі транспортні засоби. На даний час інфраструктурно цей проект функціонує (виділено смуги руху, узгоджено порядок переміщення), в той же час, обмін інформацією розпочнеться після вирішення технічних питань польською стороною, поєднання двох комп'ютерних систем української і польської, а також після координації спільних дій, щоб уникнути дублювання функцій;

6) на етапі запровадження перебуває проект e-booking, який полягає у завчасному повідомленні за допомогою електронної пошти прикордонних та митних служб України та Республіки Польща про час та дату прибуття у пункти

пропуску для автомобільного сполучення туристичних автобусів. Зокрема «Система раннього попередження про виникнення надзвичайних ситуацій у пунктах пропуску через державний кордон» сигналізує про накопичення транспортних засобів і можливе утворення черг із таких засобів на певному вітчизняному пропускному пункті. Тому митні пости мають можливість таким ситуаціям своєчасно запобігати, а отже, вжити превентивних заходів щодо виникнення митних ризиків у діяльності підприємств.

Також відповідно до міжурядових угод в деяких пунктах митного пропуску виконується спільний контроль, що дає змогу зменшити період часу на контроль, оскільки транспортний засіб проходить контроль лише один раз, а отже, уникнути виникнення митних ризиків затримки та втрати часу на кордоні. А саме така практика поширена у пунктах пропуску «Рені-Джурджу-лешть», «Мамалига-Крива», «Россошани-Брічень» та «Кельменці-Ларга». Таку практику слід поширювати і на пропускні пункти із іншими країнами-партнерами (Польща, Словаччина, Угорщина, Білорусь), що зекономить кошти державного бюджету на отримання пропускного пункту та ресурси підприємницьких структур. Між усіма країнами, з якими межує Україна, є підписані міжурядові угоди про спрощення митного проходження товарів та послуг, що дало змогу налагодити ефективний обмін інформацією між партнерами про товари та транспортні засоби, які переміщуються через кордон, з передаванням експортної ВМД, що дає змогу економити час та знизити ймовірність та обсяг виникнення митних ризиків.

Наведені заходи стали можливими через вивчення досвіду діяльності пропускних митних пунктів у інших країнах світу та надходження пропозицій від вітчизняних суб'єктів ЗЕД. Слід також розвивати та запроваджувати у практичну діяльність нові технічні та інноваційні засоби моніторингу проходження митного кордону. Одним із таких засобів, який показав високий рівень ефективності та дієвості під час виконання митного контролю є web-камери, які не тільки дали змогу знизити обсяги контрабанди, але й забезпечили підвищення ефективності взаємодії державних службовців із громадянами України, які перетинають митний кордон.

Однією із перешкод при подоланні митного кордону та проходження митних процедур є відсутність попереднього досвіду у осіб, які перетинають кордон, що призводить до додаткових витрат та втрат ресурсів з боку обидвох сторін. Тому доцільно запропонувати віртуальне онлайн проходження митних процедур та контролю. Як зазначають науковці, сьогоднішня співпраця з суб'єктами ЗЕД та фізичними особами спрямована на вдосконалення та формування позитивного іміджу ДФС України та довіри до нього як до органу, який захищає

економічні інтереси України і кожного суб'єкта зокрема.

Однак, як відомо з менеджменту, залучення виконавців до процесу прийняття управлінських рішень убезпечує від виникнення ризиків при їх реалізації та посилює мотивацію та ефективність їх виконання. Тому доцільно шукати більш плідних способів співпраці між машинобудівними підприємствами та МПУ. І звичайно, завжди є об'єктивні чинники вдосконалення взаємодії – розроблення стабільного, «прозорого» законодавства, покращення економічної ситуації в країні, формування єдиної чіткої мети та механізму взаємодії державних та недержавних органів [5].

Пропонуємо також сформувати інформаційну систему взаємодії МП, а саме конкретного пропускного пункту, із машинобудівним підприємством. Для перетину кордону машинобудівне підприємство може заповнити певну електронну заявку, ВМД та інші необхідні супровідні документи та зареєструватись для проходження кордону на певну дату та час. При цьому менеджери підприємства при реєстрації для проходження кордону повинні бачити реальну існуючу чергу на кожному із митних переходів, щоб могли обрати найкращий варіант, враховуючи черги та втрати ресурсів. Відповідно кожен пропускний пункт матиме попередній план роботи на наступну добу і враховуватиме усі необхідні ресурси для оптимізації власної діяльності та швидкого пропуску транспортних засобів. В межах такого проекту також можна створити мобільну бригаду на пропускних пунктах, яка б виконувала свою роботу в тому пропускному пункті, де зареєструвалось найбільше суб'єктів ЗЕД для проходження.

Для машинобудівних підприємств суть мінімізації митних ризиків не полягає у відміні всіх митних зборів та платежів та відсутності митного оформлення, а у створенні прозорих та однакових умов для усіх підприємств, що відповідно вирівняє шанси усіх суб'єктів у веденні виробничо-господарської діяльності. Більше того, сумлінні суб'єкти ЗЕД зацікавлені також у скороченні контрабанди машинобудівної продукції, оскільки це підмиває засади конкурентоспроможної діяльності вітчизняних машинобудівних підприємств. Співпраця між машинобудівними підприємствами та МП може реалізовуватись в різних напрямках. Наприклад, враховуючи те, що МП можна поділити на виробничі (лінійні підрозділи, що відповідають за окремі види митної діяльності) та штабні (виконують функції бек-офісу, тобто заняті внутрішньоорганізаційною діяльністю, апаратною) відповідно можна виокремити – напрямком покращення функціонування виробничих МП та покращення функціонування штабних підрозділів.

З боку машинобудівних підприємств основними суб'єктами взаємодії із службовцями МП є менеджери та працівники, які відповідають за ЗЕД, а також юридичний відділ, відділи

інформаційного та кадрового забезпечення, планово-економічний відділ тощо. Усі ці підрозділи потребують інформаційного забезпечення для ефективного виконання завдань в межах власної компетенції.

На сьогоднішній день основним напрямком взаємодії машинобудівних підприємств та МП є обмін інформацією та інформаційне забезпечення. Така співпраця полягає в тому, що МП доводять до суб'єктів ЗЕД через власні інформаційні канали необхідні нормативно-правові акти та інші законодавчі дані для ефективної діяльності. Також підприємства подають запити, щоб отримання роз'яснення та уточнення щодо застосування нормативно-правових актів у сфері митного регулювання суб'єктів ЗЕД.

Цікавим як з комерційного, так і з практичного погляду є взаємодія між підприємствами та МП – зберігання машинобудівними підприємствами товарів під митним контролем [5]. Фактично таке зберігання є альтернативним до зберігання товарів на митному ліцензійному складі.

При цьому зберігання на складі машинобудівного підприємства можливе за виконання низки умов, які прописані у «Порядку зберігання підприємствами товарів та інших предметів, увезених на митну територію України, під митним контролем» в тому числі і відповідність умов зберігання і відсутність поблизу МЛС тощо. Однак дозвіл на зберігання видає начальник митного органу або його заступник, що відповідно посилює мотивованість до вчинення корупційних дій і сприяє виникненню додаткових митних ризиків у діяльності машинобудівних підприємств. Інші форми взаємодії фактично на сьогоднішній день не використовуються. Активно МП співпрацює з іншими міжнародними суб'єктами, а саме за такими напрямками: співробітництво в рамках

діяльності міжнародних організацій; обмін інформацією; розслідування за запитом іншої держави; проведення спільних операцій; проведення контрольованих поставок; здійснення спільного митного контролю (для суміжних держав); співробітництво в галузі підготовки особового складу митних органів; надання технічної допомоги; видача (екстрадиція).

Така співпраця дає змогу підвищити ефективність діяльності МПУ, удосконалити форми контролювання, модернізувати моніторинг та контроль, прискорити процес митного контролю та оформлення, оптимізувати інші часові та фінансові витрати суб'єктів ЗЕД, а отже, знизити рівень митних ризиків для діяльності машинобудівних підприємств при виконанні ЗЕО. Загалом нове керівництво МП та ДФС України було сформовано та прийняли Стратегічний план розвитку ДФС України на 2015-2018 роки, затверджений наказом ДФС України № 80 від 12.02.2015 р., в якому передбачена активна взаємодія із усіма зацікавленими групами (стейкхолдерами) з метою підвищення процедур митного контролю, розвитку митної логістики, розвитку митної інфраструктури, підвищення ефективності методів протидії виникненню митних ризиків, посилення функції оцінки та управління ризиками як основи контролю за повнотою сплати податків, зборів та митних платежів тощо.

Проведений аналіз існуючих зв'язків між МП та іншими суб'єктами дав змогу виокремити такі основні напрями співпраці: вироблення основних принципів діяльності та взаємодії із партнерами, експертиза та розвиток основних видів діяльності, формування та розвиток нормативно-правової бази, контролювання та регулювання діяльності МП (табл. 1).

Таблиця 1. Напрями співпраці між машинобудівними підприємствами та МП

Напрями співпраці	Вироблення основних принципів діяльності та взаємодії із партнерами	Експертиза та розвиток основних видів діяльності	Формування та розвиток нормативно-правової бази	Контролювання та регулювання діяльності МП
Ролі підприємства	Агент зміни	Експерт	Співавтор	Партнер
Сутність та особливості	Налагоджується зворотний зв'язок із суб'єктами ЗЕД, опрацьовуються пропозиції, які надходять від підприємств особливо тісно співпрацюють із різними видами асоціацій, які пропонують взаємовигідне співробітництво.	При запровадженні нововведень у роботі МП використовується зовнішня експертиза із створенням круглих столів, конференцій та інших заходів. Фактично на цьому етапі підприємство стає активним експертом у діяльності МП.	Машинобудівне підприємство бере участь у розробленні усіх нормативно-правових актів та митних процедур, в тому числі, при затвердженні стратегії та цілей діяльності МП.	Підприємство бере участь в оцінюванні виконання поставлених цілей та завдань перед МП, проводить опитування, дає експертну оцінку, бере участь у створенні наглядової ради у діяльності МП.

Джерело: Власна розробка автора

Відповідно під розроблений стратегічний план побудовано комплекс заходів його реалізації, під першим пунктом якого запропоновано розширювати участь представників бізнесу та інститутів громадянського суспільства в процесі прийняття управлінських рішень, а також один із пунктів зазначає про розвиток системи управління ризиками у сфері митного контролю шляхом доповнення профілів ризику із використанням даних «Податкового блока». Однак на жаль, не розроблено конкретних механізмів для реалізації цього плану та заходів виконання.

Відповідно, формування такої співпраці між машинобудівними підприємствами та МП відрізнятиметься за глибиною залучення до роботи представників підприємств. Рівень співпраці доцільно виокремлювати таким чином: інформування, консультування, залучення, партнерство та співучасть. Рівні співпраці виділені шляхом ранжування за критерієм – від мінімальної участі у співпраці машинобудівного підприємства до максимальної.

Найнижчий рівень співпраці між машинобудівними підприємствами та МП полягає у інформуванні з боку останніх суб'єктів ЗЕД про нормативно-правові акти, які стосуються діяльності таких суб'єктів, зміни у супровідних документах та профілях ризику, формах контролю та обсяг прав при митному оформленні та контролюванні продукції машинобудівних підприємств, майна або їхніх працівників. Ефективність використання такого рівня визначається розвиненістю комунікацій між МП та суб'єктами ЗЕД. При цьому, такі комунікації не мають зворотного зв'язку, що характеризує такий рівень співпраці як малоефективний. Для побудови такого рівня співпраці непотрібні значні інвестиційні ресурси. Аналізування діяльності МП та машинобудівних підприємств показало, що при використанні такого рівня співпраці домінує поширення інформації через друковані засоби масової інформації та інтернет-зв'язок.

Наступним методом співпраці є консультування МП працівниками або представниками машинобудівних підприємств, наприклад, через профільні асоціації. Така співпраця є дещо дорожча за попередню, однак її ефективність також вищою. Сутність консультування полягає в тому, що запрошують представники машинобудівних підприємств в ролі зацікавлених експертів у вдосконаленні діяльності МП, які надають власні пропозиції, однак управлінські рішення щодо розвитку митної діяльності приймається колегіально, тобто виключно керівниками МП або ДФС України. Така практика вже існує в Україні, коли відповідна служба та їх підрозділи проводили консультативні круглі столи, спеціальні науково-практичні конференції, інтернет-конференції, запрошували провідних практиків та науковців, в тому числі, іноземних, надавати експертні висновки щодо законопроектів, переймали досвід у іноземних партнерів та колег тощо. Практичне використання методу полягає у створенні ефекти-

вного зворотного зв'язку між суб'єктами співпраці. Ефективністю використання цього методу є кількість рекомендацій та експертиз, які враховані у нормативно-правових актах та різних аспектах діяльності МП.

Як зазначено на сайті ДФС, українські службовці уже запроваджують окремі елементи ефективного зворотного зв'язку. Зокрема, заплановано створення спеціального структурного підрозділу, який виконуватиме функції комплаєнсу та моніторингу за дотриманням співробітниками МП професійних та етичних стандартів. На основі п'ятирічного Стратегічного плану розвитку МП, який був розроблений спільно з експертами Price waterhouse Coopers, у службі проводиться системна робота щодо формування нульової терпимості до корупції. За оцінками експертів, створення нового комплаєнспідрозділу дозволить підвищити якість профілактичної роботи з упередження корупційних проявів та службових правопорушень з боку співробітників МП, а також налагодить результативний зворотний зв'язок із суб'єктами ЗЕД [5].

Також ДФС в межах розвитку співпраці із стейкхолдерами підписала низку меморандумів та угод співпраці між імпортерами різних видів діяльності (зокрема, м'ясної продукції та побутової техніки). Також ми пропонуємо підписати угоду із профільними організаціями приладо- та машинобудівників або контрагентами, які співпрацюють з останніми. Оскільки машинобудування є бюджетотворюючим видом діяльності у багатьох, то слід спільно виробити практичні кроки для зниження підприємницьких митних ризиків у цьому виді діяльності.

Наступним методом співпраці за глибиною є залучення представників машинобудівних підприємств до процесів законотворення та удосконалення діяльності МП України. В цьому випадку представники машинобудівних підприємств можуть впливати на прийняття рішень щодо окремих законотворчих ініціатив та проектів. Зі свого боку, для підвищення мотивованості та результативності такої співпраці МП повинні гарантувати врахування ініціатив під час прийняття управлінських рішень у визначених сферах покращення їхньої роботи.

Використання такого методу співпраці, як партнерство, полягає в тому, що усі рішення щодо розвитку діяльності МП приймаються за згодою із представниками бізнесу, в тому числі, машинобудівних підприємств. Таке партнерство вимагає розвинутої корпоративної культури та дотримання високих цінностей двома сторонами процесу взаємодії. Тобто глибина взаємодії доволі значна і представники від бізнесу повинні відображати не тільки бізнес-інтереси усіх учасників ЗЕД, але й забезпечити врахування цілей держави, її державних органів та суспільства в цілому.

Співучасть полягає не тільки у спільному виробленні та контролюванні виконання нормативно-правових актів, а й у спільній відповідальності. Тобто суб'єкти ЗЕД входять до

громадської ради, що стежить за діяльністю МП, або схожого органу, на який покладену функцію контролювання та регулювання діяльності МП з боку суспільства. Такий рівень співпраці потребує значних інвестицій для підготовки обох сторін.

Для того, щоб співпраця була взаємовигідною, необхідно, щоб виконувалась така система нерівностей:

$$\begin{cases} (R_2 - R_1) - (V_2 - V_1) - V_{sm} \leq 0 \\ (R_4 - R_3) - (V_4 - V_3) - V_{sp} \leq 0 \end{cases} \quad (1)$$

де R_1, R_2 – ризики митниці до початку та після проведення проекту співпраці, грн.;

V_1, V_2 – поточні витрати на діяльність митниці до початку та після реалізації проекту співпраці, грн.;

V_{sm}, V_{sp} – інвестиції у налагодження співпраці митниці та підприємства відповідно, грн.;

R_3, R_4 – ризики підприємства до початку та після проведення проекту співпраці, грн.;

V_3, V_4 – поточні витрати на діяльність підприємства до початку та після реалізації проекту співпраці, грн.

Загалом існує прямий зв'язок між методами співпраці в залежності від її глибини та витратами на налагодження відповідного методу співпраці. Що глибша співпраця між машинобудівними підприємствами та МП, тим більше ресурсів

необхідно для її започаткування. При цьому існує і зворотний зв'язок: що глибша співпраця, то менші дисфункціональні наслідки від виникнення митних ризиків.

Висновки

Машинобудівні підприємства, суб'єкти ЗЕД, мають велику зацікавленість у взаємодії із МП з метою мінімізації митних ризиків. Напрямами взаємодії між машинобудівними підприємствами та митними підрозділами можуть бути пріоритетні напрями діяльності, виокремлені в Наказі Держмитслужби України № 1205 від 28.10.2008 р. «Основні пріоритетні напрями діяльності та завдання Державної митної служби України на 2009 рік», а саме: 1) розвиток інструментарію фіскальної політики, в тому числі фокусування на високоризикованих та високоліквідних товарах; 2) активізація ЗЕД завдяки спрощенню митних процедур, підвищення ефективності технологій митного контролю; 3) використання інформаційних технологій та вдосконалення обміну інформацією; 4) протидія контрабанді. Однак при цьому законодавець не передбачив реальних інструментів та заходів впливу на розвиток виділених напрямів, що є подальшим напрямком наукового пошуку.

Список літератури:

1. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): моногр. / П.В. Пашко. – О.: АТ «Пласке», 2009 – 628 с.
2. Пісній П. Управління митними ризиками як один із методів забезпечення митної безпеки держави / П. Пісній // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 2008. – № 2 – С. 177-186.
3. Бережнюк І.Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: моногр. / І.Г. Бережнюк. – Д.: АМСУ, 2009. – 543 с.
4. Пісьмаченко Л.М. Державне управління зовнішньоекономічною діяльністю в Україні: регулювання та контроль: моногр. / Л.М. Пісьмаченко. – Д.: ТОВ «Юго – Восток, Лтд», 2008. – 336 с.
5. Терещенко С.С. Етапи формування національного законодавства з питань митної вартості / С.С. Терещенко, Г.Д. Симонова, Г.О. Хабло // Митна безпека, серія «Право». – 2010. – № 1. – С. 38-46.
6. ЗВІТ про виконання Плану роботи Головного управління ДФС (Міндоходів) на 2014 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lv.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/183192.html>.
7. Новини Територіальних органів ДФС у Львівській області станом на 03.09.2015 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lv.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/210911.html>.

Надано до редакції 19.05.2015

Подольчак Назар Юрійович / Nazar Yu. Podolchak
nazar_podolchak@yahoo.com

Білик Олена Іванівна / Olena I. Bilyk
Olena.bilyk@gmail.com

Перхач Оксана Любомировна / Oksana L. Perkhach
oksanaukr@hotmail.com

Посилання на статтю / Reference a Journal Article:

Публічне управління митними ризиками у діяльності митних підрозділів [Електронний ресурс] / Н. Ю. Подольчак, О. І. Білик, О. Л. Перхач // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2015. – № 4 (20). – С. 279-284. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opi.ua/files/archive/2015/n4.html>